

SOSYOLOJİYE GİRİŞ**SOSYOLOJİNİN ALANI****Sosyolojinin Tanımı**

- ✓ Sosyoloji kelime olarak toplum bilim anlamındadır. Sosyoloji toplum yapısını, bu yapıda oluşan kurumların doğuş ve gelişmesini, bilimsel yöntem ve araştırma tekniklerinden yararlanarak inceleyen bir bilimdir. Başka bir deyişle **sosyoloji**, toplumun oluşum, işleyiş ve gelişim yasalarını inceleyen pozitif bir bilimdir.
- ✓ Sosyoloji toplumları nesnel ve somut koşullar içerisinde ele alarak genellemelere ulaşmaya çalışır. Sosyal olguları ortaya koya-bilmek için zaman ve mekâna bağlı olarak sosyal olayları ele alır. Asıl incelediği sosyal olaydır, yer ve zaman değildir. Sosyoloji olaylara karşı ön yargılı olmamayı, toplumun problemleri hakkında bilgi edinmeyi sağlar.

DİFnot

Sosyolojinin amacı, insanların davranışlarını belirleyen sosyal çevrenin yapısal öğelerini belirlemek ve bu çevrenin oluşum, işleyiş ve gelişmesindeki prensipleri açıklamaktır.

Sosyolojinin Özellikleri

- ✓ Sosyoloji bireye ait sorunlar ile değil, toplumun genelinde gözlenen ve toplumu etkileyen olay ve olguları inceler.
- ✓ Sosyal olayları çok yönlü olarak ele alır. Çünkü sosyal gerçekliğin farklı yüzleri olduğundan tek bir nedene indirgemeye çalışmaz. Aksine var olan kuralların toplum üzerindeki etkilerini inceler.
- ✓ Sosyoloji kural koyucu (normatif) bir bilim olamaz. Sosyoloji ancak kuralların koyulmasında toplum hakkında ortaya koyacağı bilgilerle hukuk ve siyaset alanlarına katkıda bulunur.
- ✓ Bir toplumsal olay ya da olgu incelenirken toplumdan soyutlanmaz, toplumla ilişkisi içinde bir bütün olarak ele alınır.
- ✓ Sosyoloji toplumun nasıl olması gerektiğini değil, nasıl olduğunu ortaya koymaya çalışır. Bu anlamda objektif bir bilim olmak zorundadır.
- ✓ Sosyoloji diğer bilimlerle ilişki içindedir. Sosyolojiyle ilişkili olan bilimler, toplumu farklı yönlerden incelediği için sosyoloji bu bilim alanlarının verilerinden yararlanmaktadır.
- ✓ Sosyoloji farklı toplumlarda gözlemlendiği benzer olaylardan yola çıkarak genellemelere ulaşmaya çalışır.
- ✓ Toplumsal olayları neden-sonuç bağlamında ele alır.
- ✓ Sosyoloji toplumları bilimsel olarak inceler. Yani toplumları içinde bulundukları yere ve zamana göre nesnel ve somut koşullarıyla inceler.
- ✓ Toplum bilim, incelediği toplum yapısı hakkında öngöründe bulunmaya çalışır.
- ✓ Sosyoloji, ideal toplum yapısını araştırmaz. Her toplumu kendi gerçekliği içinde ele alıp inceleyerek toplumsal değişmelerle ilgili öngörülerde bulunur.
- ✓ Sosyolojinin kendine özgü yöntem ve teknikleri vardır. Tümevarım yöntemiyle genellemeler yapar.
- ✓ Sosyoloji olgulara dayalı bir bilimdir. Fakat sosyoloji toplumu incelediği için laboratuvar ortamında deney yapamaz. Çünkü toplum-da yaşanan olayların tekrarı mümkün değildir.

ÖRNEK-1

Sosyoloji; insanların kendi anlamlarını ürettiği bir dünyaya, sosyal dünyaya yöneliktir. Sosyal dünya, doğal dünyadan farklıdır. Doğal dünyadaki nesneler, insanların onlar hakkındaki yorumlarına bakılmaksızın var olabilirler ancak sosyal dünyadaki olgular için aynı şey söylenemez. Söz gelimi, “suç” ve “aşk” gibi olgular insanlar tarafından üretilmiştir. Bu olguların varoluşları insanların davranış, düşünce ve yorumlarına; onlara yükledikleri anlamlara bağlıdır. Bu nedenle sosyolojinin nesnesi, doğal dünyayı inceleyen bilimlerden farklı olarak kendine özgü nitelikleriyle öne çıkan insan ve onun yapıp ettikleridir.

Bu parçada sosyolojinin hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır?

- A) Pozitif bir bilim olmasına
- B) Konusunun özgünlüğüne
- C) Olgusal olmasına
- D) Yöntemsel farklılıklarına
- E) Kuramsal çeşitliliğine

(2024-AYT)

ÖRNEK-2

Sosyal davranış belirli bir yer ve zamandaki bireyler arasında gerçekleşir ve somut olarak gözlemlenebilir. Ancak sosyologlar bu davranışı analiz edebilmek için nerede gerçekleşmiş olursa olsun davranış biçimindeki benzerliği belirginleştiren kavramları formlaştırmak zorundadır. Örneğin Kanada’da veya Çin’de eğitime dair pratikler farklılaşsa da eğitim sistemi kavramıyla ne demek istendiği bilinir. Fransız köylülerinin aile içi davranışları, Amerikan gettolarında oturan ailelerin davranışlarından farklı olsa da ailenin ne olduğu ana hatlarıyla bellidir.

Bu parçadan sosyologlarla ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

- A) Kişisel düzeydeki davranışları geleneksel farklılıklara göre yorumlar.
- B) Sosyal davranışları çözümleyerek toplumsal ilişkilerin oluşumunu inceler.
- C) İnsanların özel ve farklı etkinlikleri üzerinden soyutlama ve genellemeler yapar.
- D) Sosyal davranış oluşturan bireysel unsurların toplumsal yapıya etkilerini araştırır.
- E) Farklı kültürel verilerin yardımıyla ideal toplumsal davranışları tanımlar.

(2021-AYT)

SOSYOLOJİNİN DOĞUŞU

- ✓ İnsan sosyal bir varlık olduğu için çok eskiden beri sosyal konular üzerinde birçok düşünür görüş belirtmiştir. Sosyal gerçekler üzerinde odaklaşan bu düşünceler çoğu kez gözlemlere çok ender olarak da araştırmalara dayandırılmıştır.

DİFnot

Sosyolojinin felsefeden ayrılması 19. yüzyılda gerçekleşmiştir. Sosyolojinin bilim olarak ortaya çıktığı dönemlerde toplumların içinde bulunduğu koşullar ve özellikle Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi oldukça etkili olmuştur.

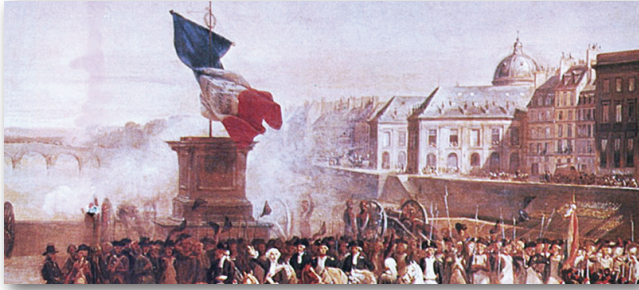
- ✓ Fransız İhtilali milliyetçilik ruhunu, insanların kendi toplumlarının problemlerini çözme gayretlerini ve toplumsallaşma bilincini geliştirmiştir.
- ✓ Sanayi Devrimi toplumsal hayatta pek çok problemler, bunalımlar oluşmasına sebep olmuştur. Köyden kente göç, kadınların ve çocukların iş hayatına atılması; işçilerin ücretlerini alamaması karşısında sendika hareketlerinin oluşması gibi etkenler sosyolojinin bir bilim dalı olarak felsefeden ayrılmasına neden olmuştur.

DİFnot

Sosyolojik düşüncenin doğuşunda etkili olan ve toplumları bugünkü anlamda ilk kez Mukaddime adlı eserinde inceleyen İbni Haldun’dur. Sosyolojinin pozitif bir anlayışla ele alınmasını sağlayan Auguste Comte, sistemleştiren ise Emile Durkheim’dir.

Sosyolojinin Doğuşuna Etki Eden Etmenler

- ✓ 16. yüzyıldan itibaren doğa bilimlerinde büyük gelişmeler yaşandı. Bilimsel yöntem fizik ve kimya gibi bilimlerde başarılı bir şekilde uygulandı. Doğanın yasaları keşfedilmeye başlandı.
- ✓ Aydınlanma felsefesiyle birlikte Avrupa'da köklü sosyal ve ekonomik değişimler yaşandı; Avrupa'nın geleneksel toplum yapısı çözüldü, sanayileşmiş modern kentler ortaya çıktı. İşçi sınıfı oluştu.
- ✓ Fransız Devrimi ile Avrupa'nın siyasal ve toplumsal yapısı büyük bir yıkıma uğradı.

Fransız Devrimi

Sanayi Devrimi

Sosyolojinin Doğuşuna Katkıda Bulunan Sosyologların Görüşleri

Auguste Comte

Comte, 1789 Fransız Devrimi'nin yarattığı bunalım döneminde yaşadığı için toplumsal sorunlara bilimsel yollardan çözümler aramıştır. Yazdığı *Pozitif Felsefe Dersleri* adlı eserinde sosyolojiye bilimler arasında bir yer vermiş, ilk kez sosyoloji adını kullanmış, sosyolojinin ilkelerini ve yöntemlerini belirlemiştir. Comte'a göre yalnızca gözlemlenebilir gerçekler önemli olup sosyolojinin konusunun sağlam bilimsel temellere dayanması gerekir.

Karl Marx

Marx'a göre tarih, iki temel sınıfın çatışmasına sahne olan bir süreçtir. Bunlar üretim araçlarına sahip olanlar sınıfı ile üretim araçlarından yoksun olanlar sınıfıdır. Tarihsel ve toplumsal sürecin devam etmesini sağlayan temel etken uzlaşma ve dayanışma değil, sınıflar arasındaki zorunlu çatışmadır. İnsanoğlunun yaşadığı bütün bir tarih sınıf çatışmalarının tarihidir. Her tarihsel dönem kendine özgü üretim biçimi ile birlikte özel bir sınıf çatışmasına sahne olur.

Emile Durkheim

Durkheim, sanayi toplumunun sorunlarına yönelmiş kurucu sosyologlardan biridir. Tıpkı Comte gibi o da sosyal istikrarsızlıktan kaygı duymuştur. Onun görüşü sahaya inen ve toplumsal olayları etrafıca inceleyen bir anlayışa dayanır. Durkheim'e göre sosyal düzensizlik sanayi toplumlarının zorunlu bir parçası değildir. Pekâlâ toplumsal reformlarla modern toplumun içine düştüğü bunalımı hafifletebilir. Bu nedenle Durkheim; toplumu istikrara kavuşturacak pratik çalışmalara yönelmiştir. İş bölümü, uzmanlaşma, dinsel inançlar, toplumsal ilişkiler ve dayanışma gibi olgular üzerinde durmuştur.

Max Weber

Weber'in görüşünün en önemli özelliği sosyal olguları açıklarken bireysel inanç, kanaat ve kültürel farklılıkları dikkate almasıdır. Bu açıdan sosyolojiye daha yorumsal bir boyut katmıştır. Sanayi kapitalizmini incelediği en temel eserinde Batı kapitalizminin gerisinde protestan ahlakının yattığını söyler. Max Weber'e göre modern toplumu niteleyen iki temel özellik vardır. Biri toplumsal ilişkilere akılcılığın hâkim olması yani meşhur anlatımıyla dünyanın büyüünün bozulmasıdır. Diğeri ise akılcılıkla paralel bir şekilde yönetimde ve ekonomide bürokratikleşmenin egemen olmasıdır.

Frederic Le Play

Le Play toplumun bütünlük içinde ele alınması görüşünü savunur. İcat ettiği monografi metodu doğrultusunda, Avrupa işçi aileleri üzerinde araştırmalar yapmıştır. Sağlam bir toplum ve mutlu ailenin şartını toprağın miras yoluyla bölünebilmesi ve ailenin dinî buyruklara göre yaşamasında görür.

SOSYOLOJİNİN DİĞER BİLİMLERLE İLİŞKİSİ

Konusu insan ve toplum olan her bilim dalı ile sosyoloji karşılıklı etkileşim hâlinindedir. Sosyoloji ile ilişkisi bulunan bilimler şunlardır:

Sosyoloji-Tarih

- ✓ Tarih olayları meydana geldikleri ve devam ettikleri yere ve zamana göre belgelere dayanarak, gerçeğe uygun olarak inceleyen bir bilimdir.
- ✓ Tarih, olayların ne olduğunu nasıl olduğunu araştırırken; sosyoloji bu olayların niteliklerini, içeriklerini ve nedenlerini açıklamaya çalışır. Bunların benzer olanları ile ilgili genel yargılara kanunlara ulaşmak ister.
- ✓ Sosyoloji doğru sonuçlara ulaşabilmek için incelediği konunun tarihsel geçmişini bilmek zorundadır. Sosyoloji tarih biliminin incelediği somut olaylardan hareketle birtakım genellemelere ulaşmaya çalışır.

Sosyoloji-Psikoloji

- ✓ Psikoloji insan davranışlarını kendisine konu edinir. Sosyoloji ise toplumu, sosyal ilişkileri, sosyal grupları ve sosyal kurumları konu edinir.
- ✓ İnsan davranışlarının gerisinde yatan nedenleri ve duyguları bilmeden sosyal grupların oluşma biçimlerini anlamak zordur. Ayrıca bireylerin grup içindeki davranışları anlaşılmadan da toplum yapısı açıklanamaz. Bu sebeple sosyoloji, psikolojinin verilerinden yararlanmaktadır.

Sosyoloji-Siyaset Bilimi

- ✓ Siyaset biliminin konusu devlet, iktidar ve değer yargılarıdır. Bir başka deyişle siyaset bilimi amacına ulaşmak için toplumun yapısını, inançlarını, davranışlarını incelemek zorundadır.
- ✓ Toplumun siyasal yapısı toplumun diğer kurallarını etkileyen bir özelliğe sahiptir. Bu yüzden sosyoloji toplumun siyasal yapısı ile yakından ilgilenir.

Sosyoloji-Antropoloji

Tarihsel süreç içinde insanın oluşumunu, gelişimini, ırkların özelliklerini, kültürlerini inceleyen antropoloji geçmiş ile günümüzü toplumlarının özelliklerini karşılaştırmaktadır. Antropolojinin bu verileri sosyoloji için bir kaynak oluşturmakta, toplumlar hakkında bilgi vermektedir.

Sosyoloji-Hukuk

- ✓ Toplumda insanlar arası ilişkileri düzenlemek amacıyla birtakım kural ve ilkeler koyan, yaptırım gücü olan alana **hukuk** denir.
- ✓ Sosyoloji insanlar arası ilişkileri incelerken bu ilişkilerin biçimlenmesinde etkili olan kuralları da inceler. Bu nedenle normatif bir bilim olan hukukun verilerinden yararlanır.

Sosyoloji-Ekonomi

Ekonomi insanların ihtiyaçlarını ne şekilde karşıladıklarını, kazançlarını nasıl bölüştüklerini ve nasıl tükettiklerini inceler. Sosyoloji de tarihsel evrim sürecinde üretim biçimlerinin neden ve nasıl değiştiğini inceler. Bu nedenle sosyoloji ekonominin verilerinden yararlanmaktadır.

Sosyoloji-Coğrafya

Coğrafya yeryüzü şekillerini, iklimin yapısı ve özelliklerini inceler. Coğrafyanın alanına giren fiziksel, demografik, siyasal, ekonomik dağılımlar sosyolojiyi doğrudan ilgilendirir. İnsan davranışları ile toplumların üzerinde yaşadıkları coğrafi bölge arasında yakın ilişki bulunması sosyolojinin coğrafyadan alacağı veriler olduğunun kanıtıdır.

ÖRNEK-3

- İlkel toplumların davranışları ve kültürel özellikleri ile günümüz toplumlarının kültürel özellikleri karşılaştırılmalıdır.
- Kültürel değişimlerin incelenmesi, teknolojik ve siyasal değişimlerin kültür ve toplumsal kurumlar üzerindeki etkilerinin anlaşılabilmesini sağlar.

Bu iki duruma göre sosyoloji bilimi aşağıdaki toplum bilimlerinden hangisiyle iş birliği yapmalıdır?

- A) Sosyal antropoloji B) Psikoloji C) Tarih
D) Coğrafya E) Ekonomi

ÖRNEK-4

Toplum bireylerden oluşur. Toplumsal davranışı anlamak için önce bireyin davranışını anlamak gerekir. Bireyin grup içindeki davranışları onun kişilik özellikleriyle ilişkilidir.

Bu parçaya göre sosyoloji aşağıdaki bilim dallarından hangisiyle iletişim hâlinde olmalıdır?

- A) Tarih B) Psikoloji C) Coğrafya
D) Ekonomi E) Antropoloji

TOPLUMSAL OLAY VE OLGU

- ✓ Sosyoloji hem somut toplumsal sorunlar üzerinde çalışan hem de genel teorik araştırma ve kavramlaştırmalar yapan bir bilimdir. Bu nedenle toplumda meydana gelen durum ya da değişiklikleri “toplumsal olay” ve “toplumsal olgu” olmak üzere iki kavram ile ifade eder.

Toplumsal olay; insan ilişkilerinden doğan, başlama ve bitiş noktası belli, tek ve somut olan bir oluşumu ve değişimi ifade eder.

Toplumsal olayın özellikleri şunlardır:

- Toplumsal olaylar kolektiftir.
- Toplumsal olayların nedeni başka bir toplumsal olaydır.
- Toplumsal olaylar zorlayıcıdır. Bireyler toplum içinde yaşarken toplumsal olaylara katılmak zorundadır.
- Toplumsal olaylar sayısal verilerle ifade edilebilir.
- Toplumsal olaylar zamana, farklı toplumlara bağlı olarak değişme özelliğine sahiptir.
- Toplumsal olaylar bireysel değil, toplumsal kaynaklıdır.

Toplumsal olgu; aynı türden olayların sürekliliğinden yola çıkarak elde edilen soyut ve genel bir kavramdır. Belirli bir yeri, zamanı ve faili yoktur. Her zaman ve her yerde olabilecek bir durumu ifade eder.

- ✓ Toplumsal olgular karşılıklı etkileşim içinde bir bütün oluşturur. Bu yüzden toplumsal olguları indirgemeci değil, bütüncü bir yaklaşımla ele almak gerekir.
- ✓ İndirgemeci yaklaşım sosyal olayları tek bir nedene bağlı açıklarken bütüncü yaklaşım sosyal olayların çok yönlü olduğunu kabul eder. Bu nedenle diğer olaylarla ilgisini dikkate alarak inceleme yapar.
- ✓ Sosyal olay özeldir başlangıcı ve bitışı bellidir, belli bir yerde gerçekleşir ve bireyleri etkiler. Sosyal olgu geneldir, bir süreçtir, mekândan bağımsızdır ve toplumu etkiler.
- ✓ Sivas’tan, İstanbul’a yapılan göçler toplumsal olaydır. Fakat genel olarak göç, toplumsal olgudur.

ÖRNEK-5

Belli bir yerde belli bir tarihte gerçekleşen tekil durumlara “sosyal olay” denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyal bir olay değildir?

- A) Dayımın evlenmesi
B) Babamın emekli olması
C) Kardeşimin liseden mezun olması
D) Türkiye’nin modernleşmesi
E) 2021 yılı doğum-ölüm oranları

ÖRNEK-6

Zamana ve mekâna bağlı olmayan genellenmiş durumlara “toplumsal olgu” denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal bir olgu değildir?

- A) Kentleşme B) Gecekondulaşma
C) 2022 MSÜ sınavı D) Göç
E) Azınlık sorunları

1. Sosyoloji; konusu toplum olan, toplumun yapısını, toplumsal ilişkileri, toplumsal kurum ve grupları, gruplar arası ilişkileri ve toplumsal değişimi inceleyen bir bilimdir.

Bu açıklamada sosyolojinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Konuları bütünsel olarak ele alma
- B) Ulaştığı sonuçlardan genellemelere ulaşma
- C) Nesnel sonuçlara ulaşma
- D) Sosyal konuları ele alma
- E) Normatif olmama

2. Sosyoloji toplum bilimidir ve yalnızca toplumsal konularla ilgilenir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin araştırdığı konulardan biri değildir?

- A) Toplumsal yapının unsurları
- B) Toplumu oluşturan bireylerin psikolojik durumları
- C) Toplumsal statü ve roller
- D) Toplumsal değişimde etkili olan unsurlar
- E) Toplumsal grupların yapısı

3. I. Toplumu oluşturan bireylerin toplumla olan ilişkisi
II. Aile, eğitim ve siyaset gibi toplumsal kurumların yapısı
III. Toplumda uyulması gereken kuralların belirlenmesi
IV. Toplumdaki değişikliklerin neden ve sonuçları
V. Toplumsal tabakalaşmanın biçimleri

Verilen konulardan hangisi sosyolojinin inceleme alanında değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4. Sosyolojide toplum bir ağa benzetilir. Bu yüzden toplumla ilgili her şey; ilişki biçimleri, etkileşim türleri, gruplar, kurumlar, değişme ve gelişmeye neden olan şeyler, gelişme ve değişimin ortaya çıkardığı sorun ya da olumlu nitelikler, statü ve roller o ağın bir ilmeği sayılır ve ilmekler tek tek ele alınmak yerine oluşturdıkları o bütün, o ağ sosyolojinin konusunu oluşturur. İşte bu, sosyolojik bakışın bir parçasını oluşturur.

Bu parçada tanımlanan “sosyolojik bakış” aşağıdakilerden hangisiyle özetlenebilir?

- A) Toplumla ilgili objektif bir bakış açısına sahip olma
- B) Toplumların değişebileceği düşüncesine sahip olma
- C) Toplumsal unsurları birbiriyle ilişkili biçimde ele alma
- D) Toplumla ilgili verileri genel açıklamalar şeklinde sunma
- E) Olanı olduğu gibi ele alma

5. “Toplum dinamik bir varlıktır. Bu yüzden sürekli bir değişim içindedir. Sosyoloji de toplumu incelerken bu değişimlerin neden ve sonuçlarını incelemeye ve anlamaya çalışır. Bu yüzden sosyolojik araştırmalar sürekli olarak yenilenmek zorundadır. Bundan beş yıl önce yapılan bir sosyolojik araştırma bile bugün güncelliğini yitirmiş durumdadır. Bu araştırmalar, toplumlarla ilgili bir öngörü sağlayabilir fakat bugün geçerli bir veri olarak kabul edilemez. Çünkü dönemin toplumsal yapısı, ilişkileri vs. bugün çok farklı bir yapıya bürünmüş olabilir.”

Bu parçada sosyolojinin topluma bakış açısında aşağıdakilerden hangisini göz ardı etmemesi gerektiği vurgulanmaktadır?

- A) Her toplumun farklı yapıda olduğunu
- B) Toplumların kolay kolay değişmeyeceğini
- C) Toplumsal unsurların karşılıklı bağımlılık içinde olduğunu
- D) Toplumların sürekli bir değişim içerisinde olduklarını
- E) Toplumların nesnel bir bakış açısıyla incelenmesi gerektiğini

6. • Kavimler Göçü
• Kurtuluş Savaşı
• Ferhat ile Sema'nın evliliği
• İstanbul'un Fethi

Verilen bu örnekler sosyolojide toplumsal olay olarak adlandırılırlar.

Aşağıdakilerden hangisinin toplumsal olayların özelliklerinden biri olduğu söylenemez?

- A) Toplumsal ilişkilerin bir sonucu olma
B) Her toplumda farklı şekillenme
C) Aynı türden birden fazla olayın genellemesi olma
D) Zaman içinde değişikliğe uğrama
E) Bir kez gerçekleşen, yeri ve zamanı belli olaylar olma

7. I. Tek tek olayları kapsayacak kadar genel olma
II. Somut olma
III. Özel olma
IV. Bir kerede olup bitme
V. Belli bir başlangıç ve bitiş tarihine sahip olma

Verilen özelliklerden hangisi sosyal olguların özelliğidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Sosyolojide bazı sosyologlar toplumsal olay ve olguları birçok unsura dayalı, çok boyutlu ve çok faktörlü olarak açıklarlar.

Bu yargıdan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal olayların değişebilir olduğuna
B) Toplumsal olguların sayılara ifade edilebildiğine
C) Toplumsal olayların indirgemeci yaklaşımla ele alınması gerektiğine
D) Toplumsal olay ve olguların bütüncü yaklaşımla ele alınması gerektiğine
E) Toplumsal olayların genellenemeyeceğine

9. Tek tek gerçekleşen, somut olarak ortaya çıkan, belli bir sürekliliği olan, sayılarla ifade edilebilen ve yer ve zaman bakımından belli olan olaylar sosyolojide "sosyal olay" olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sosyal olaya örnek olarak gösterilemez?

- A) İkinci Dünya Savaşı
B) Hindistan'ın 1947'de bağımsızlığını kazanması
C) Magna Carta
D) 1929 Ekonomik Buhranı
E) Dış göçler

10. Son yirmi yılda büyük şehirlere olan göçlerin tümünün nedeni yalnızca ekonomik sıkıntılardır.

Bu yargı sosyolojinin sosyal olaylarla ilgili hangi ilkesine ters düşmektedir?

- A) Sosyal olayların birçok nedeni olabileceğini göz önünde bulundurma
B) Sosyal olayları nesnel bir bakış açısıyla ele alma
C) Sosyal olayları toplumun koşullarına göre yorumlama
D) Sosyal olayların ortak özelliklerinden genellemelere ulaşma
E) Sosyal olayları sayılarla ifade etme

1065072

ÖĞRENCİ NO		YANITLAR	
1	A B C D E	11	A B C D E
2	A B C D E	12	A B C D E
3	A B C D E	13	A B C D E
4	A B C D E	14	A B C D E
5	A B C D E	15	A B C D E
6	A B C D E	16	A B C D E
7	A B C D E	17	A B C D E
8	A B C D E	18	A B C D E
9	A B C D E	19	A B C D E
10	A B C D E	20	A B C D E

TOPLUMU OLUŞTURAN UNSURLAR

- ✓ İnsanların bir arada yaşama zorunluluğunun iki temel nedeni vardır. Bunlardan birincisi, insan biyolojik bir varlıktır. İnsan bu yönüyle doğada yaşayan diğer canlılar gibi açlık, susuzluk vb. güdülerini gidermeye çalışır. İnsan ihtiyaçlarını gidermek için diğer insanlarla iş birliği yapmak zorundadır.
- ✓ İkinci neden ise; insan psikolojik nedenlerle diğer insanlarla ve toplumun bir parçası olarak yaşamak ister. Sevgi, paylaşma, dayanışma vb. ihtiyaçlarını toplum içinde yaşayarak giderebilir. Bu yönüyle insan toplumsal bir varlıktır.
- ✓ **Toplum**; kendini korumak, hayatlarını sürdürmek ve temel ihtiyaçlarını karşılamak için iş birliği yapan, aynı toprak parçası üzerinde yaşayan, ortak bir kültüre sahip ve belirli bir sürekliliği olan en büyük insan grubudur.
- ✓ İnsan sosyalleşme süreciyle toplumsal bir varlık hâline gelir. Toplumsallaşma bireylerin farklı sosyal gruplar içerisinde (aile, arkadaş, okul vb.) yer almasıyla gerçekleşir. Toplum çeşitli kurum, kuruluş, grup vb. unsurlardan oluşmaktadır.

Kurum

Kurum, bir sosyal grubun üyelerinin temel sosyal ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sosyal grup üyeleri tarafından ortaklaşa kabul edilmiş ve onaylanmış, oldukça sürekli, sosyal örüntü, rol ve ilişki yapısıdır. Örneğin eğitim kurumu, ekonomi kurumu, siyaset kurumu gibi.

Kuruluş

Sosyal kurumların sosyal hayattaki görünüşleri, somutlaşması, **kuruluş** olarak ifade edilir. Kuruluşlar belli amaçlara hizmet için vardır. Örneğin eğitim bir kurumdur. Bu kurumun toplumdaki görünümü okullar, üniversiteler, halk eğitim merkezleri gibi kuruluşlardır.

ÖRNEK-7

Toplum, sadece bir insan topluluğu ya da basitçe insanların bir araya gelmesinden oluşmaz. Toplum aynı zamanda insanlar arasındaki etkileşimleri, çeşitli ilişki ağlarını, kurumsal yapıları ve daha birçok farklı organizasyonu içeren oldukça karmaşık bir yapıdır. Bu nedenle insanın toplum içinde yaşaması, gündelik hayata dâhil olması, salt bedensel varlık olarak toplumun bir parçası olmasıyla değil daha çok diğer insanlarla kurduğu ilişkilerle ve kurumsal düzenekler içindeki konumlarıyla açıklanmalıdır.

Bu parçada toplumla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- Bireylerden oluşan bir yapı olduğu için toplumu anlamanın öncelikli yolu yine bireyin davranışını anlamaktır.
- Toplumun çok sayıda organizasyondan, farklı ilişki ağlarından oluşması toplumsal gündelik yaşamın anlaşılmasını güçleştirir.
- Toplumu salt bireylerin toplamından ibaret görmek, aslında onun basit ve indirgeyici bir kavrayışla tanımlandığı anlamına gelir.
- Bireylerin toplum tarafından kabul görmesi, onların çeşitli ilişki ağlarını içeren karmaşık toplum düzenini anlayabilmeleriyle doğru orantılıdır.
- Toplumun tanımlanmasında insandan yola çıkarsak bu tanımlamada, onun toplum içindeki bedensel varlığı temel bir dayanak olmalıdır.

(2016-LYS)

ÖRNEK-8

Toplumsal ihtiyaçlar sonucu ortaya çıkmış ve zamanla kalıplaşmış sosyal yapı ve davranış tarzlarına “toplumsal kurum” denir. Kurumların toplumsal yaşamdaki somutlaşmış görünümlerine ise “kuruluş” adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kuruluş örneğidir?

A) Eğitim	B) Siyaset	C) Aile
D) Üniversite	E) Din	

Grup

- ✓ Belli ortak özelliklere sahip olan, belli bir sürekliliği bulunan, en az iki ya da daha çok kişiden meydana gelen bir topluluktur.

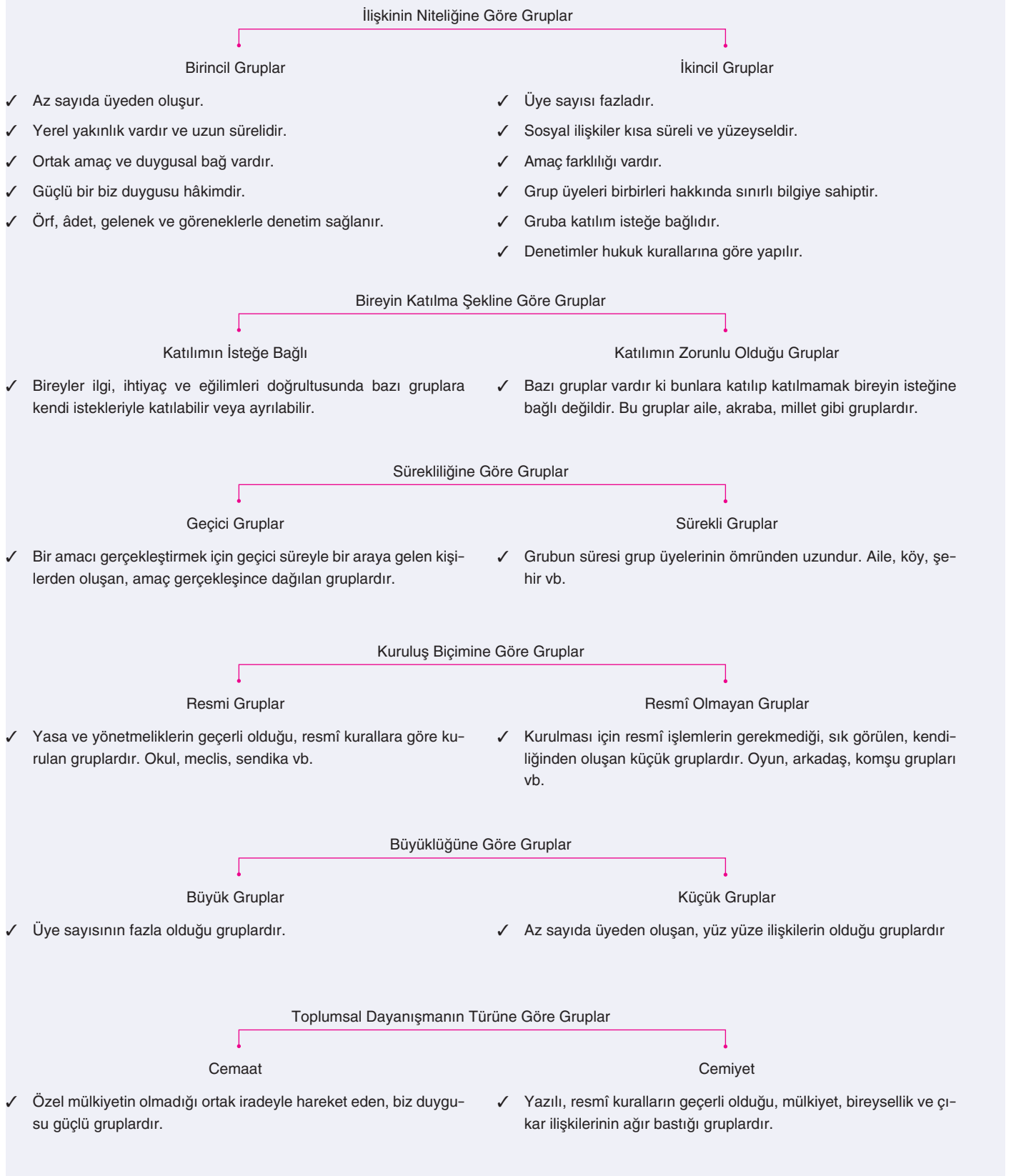
- ✓ Toplumsal gruplar fizyolojik ve toplumsal gereksinimlerin karşılanması için kurulur. Gruplar bireylerden, toplum ise gruplardan oluşur.
- ✓ Her toplumsal grubun kendine özgü birtakım amaçları ve işlevleri vardır. Bu nedenle gruplar; kuruluş amacına hizmet ettikleri sürece varlıklarını sürdürürler. Yani amacını gerçekleştirmeyen, işlevine uygun davranmayan gruplar ya da belli amacı olan gruplar, bu amaçlarını yerine getirince, başka bir deyişle varlıkları için bir neden kalmayınca ortadan kalkar.
- ✓ Aile, akrabalık, arkadaşlık, oyun, sendika, dernek, şirket, siyasi parti gibi gruplar amaçlarına ve işlevlerine uygun davranmak durumdadırlar. Grupların yerine getirdikleri işlevler şunlardır:
 - Bireye toplumun kültürünü kazandırmak
 - Bireyin toplumsallaşmasını sağlamak
 - Bireyin uyum sorunlarını ortadan kaldırmak
 - Toplumsal adaletin sağlanmasına hizmet etmek
 - Bireye güven duygusu vermek
 - Bireyin kimlik ve kişilik sahibi olmasını sağlamak
 - Bireyin hayatına anlam kazandırmak
 - Bireyi yalnızlıktan kurtarmak
 - Bireye grup bilinci ve biz duygusu kazandırmak
 - Dayanışma içinde olmayı sağlamak
 - Bireyde tutum değişikliğine sebep olmak
 - Bireyin biyolojik, psikolojik, sağlık, barınma, beslenme, gibi ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılamak

Toplumsal Grupların Özellikleri

- ✓ Her toplumsal grubun kendine özgü yapısı vardır.
- ✓ Grup üyeleri arasında toplumsal ilişki ve etkileşim vardır.
- ✓ Grupların ortak değer ve kuralları vardır.
- ✓ Her grubun, üyelerinin üzerinde belli bir yaptırımı vardır.
- ✓ Her grup belli bir sürekliliğe sahiptir.
- ✓ Grup üyeleri biz duygusuna sahiptir.
- ✓ Grubun kendine özgü ortak amaçları ve etkinlikleri vardır.
- ✓ Her grup birtakım rollere ve normlara sahiptir. Bu normlar zorunlu değildir. Grup üyelerinin bu normları benimsemesi yeterlidir.

Toplumsal Grup Türleri

SOSYOLOJİNİN YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Bilimsel Araştırma

Bilimsel araştırma; bilimin amaçlarını gerçekleştirecek bilgilere ulaşmak üzere başvuru sistemli bir uğraştır. Bu süreç toplum bilimleri için de söz konusudur. Toplum bilimleri, konusunu oluşturan olayları önce betimler, sonra açıklar, giderek genellemelere ve yasalara ulaşır çıkarımlarda bulunur.

Yöntem

Herhangi bir faaliyette bulunurken, bir amacı gerçekleştirirken, izlenen yol ve uygulanan kurallar olarak tanımlayabileceğimiz yöntem, bilimlerin amacına ulaşmasını sağlayan temel unsurdur. Sosyoloji diğer bilimlerde de var olan üç yöntem kullanır.

Tümevarım

Aklın özelden genele, tikelden tümele, olaylardan yasalara ulaşacak şekilde bir uslamlamada bulunmasıdır. Tek tek olgu ve nesnelerin gözleminden hareket ederek o alanın tümünü kapsayan bir genelleme elde edilmesidir.

Tümdengelim

Zihnin genelden özele, tümelden tikele, yasalardan olaylara ulaşacak şekilde bir uslamlamada bulunmasıdır.

Analoji

Objeler ve olaylar arasında görülen ve bilinen benzerliklerden, görülmeyen ve bilinmeyen benzerliklere geçiş yapmak suretiyle yapılan bir çıkarımdır.

Sosyolojik Araştırmalarda Veri Toplama Teknikleri

Anket

Bir konu hakkında kişilerin düşünce, tutum, inanç, değer ve eğilimlerini tespit etmek amacıyla uygulanan bir tekniktir. Anket konuya uygun sorulardan oluşur.

Anket uygulanırken evren ve örneklem önemlidir. Herhangi bir araştırma ya da gözlem alanına giren bireylerin tümüne **evren** denir. Seçilen araştırma tüm bireylere uygulanırsa tam sayım söz konusudur.

Evren çok sayıda kişiyi kapsayacak kadar geniş ya da az sayıda kişiyi kapsayacak kadar dar olabilir. Evrenin sınırlandırılması araştırmacının amacı doğrultusunda olur.

DİFnot

Bir toplumun ya da büyük bir grubun bireylerinin tümüne anket uygulamak hem masraflı bir iştir hem de zaman ve emek kaybına neden olur. Bu durum örneklem seçme yoluyla aşılar. **Örneklem;** araştırma evreninin bütün özelliklerini yansıtacak bir bölümün seçilmesidir. Seçilen örneklem evrenin küçük bir örneğini oluşturmasına dikkat edilir. Anket bu örneğe uygulanır ve elde edilen sonuç bütün evren için geçerli sayılır.

Görüşme

Araştırılan konu üzerinde bilgi toplamak amacıyla yapılan karşılıklı konuşmalardır. Önceden hazırlanmış sorular, görüşmeci tarafından sözlü olarak katılımcılara sorulur ve verilen cevaplar kayıt altına alınır. Görüşme genellikle önceden hazırlanmış bir soru formu çerçevesinde yapılır.

İstatistik

Araştırmacının araştırdığı konuyla ilgili ulaştığı sonuçları sayısal verilere dönüştürmesi, bunları tablo ve grafikler ile göstermesidir. İstatistik sayısal verilerin sınıflandırılmasında, sunulmasında, yorumlanmasında kullanılan bir tekniktir.

Monografi

Toplumda sınırları belirlenmiş bir konunun, bir toplumsal birimin her yönüyle derinlemesine incelenmesidir. Bir köy ailesi ya da maden işçisi ailesi üzerinde detaylı bir araştırma yaparak bilgi toplamaktır.

Monografi tekniğini ilk kez uygulayan Frederic Le Play işçi aileleri üzerinde araştırma yapmıştır. Elde ettiği sonuçları tümevarım yöntemiyle genel bir ilke doğrultusunda açıklamıştır.

Monografi uygulamasında da örneklem üzerinde çalışılır. Örneklem araştırma evrenini temsil edecek nitelikte olmalıdır.

Sosyometri

Bir toplumsal gruba bağlı üyelerin birbirine karşı duydukları, sevgi, saygı, kıskançlık, beğeni gibi duygusal bağları ortaya çıkarmaya çalışan bir ölçme tekniğidir. Grup bireylerinin birbirleriyle olan ilişkilerinin duygusal yönleri, grubun genel görünümü, bütünlüğü ve bölünmeler hakkında objektif bilgiler edinmek için kullanılan bir tekniktir.

Amerikalı sosyolog Moreno tarafından ortaya konmuştur. Sosyometri tekniğinde grubun üyelerine, sorulan temel soru "birbirlerine karşı ne hissettikleri" sorusudur.

DİFnot

Bir grup içindeki kişilerin birbirlerine yaklaşma ve uzaklaşma dereceleri sosyometrik testlerle ölçülür. Elde edilen bilgiler sonucunda sosyogram denilen şema ya da grafikler oluşturulur. Sosyometri tekniği özellikle küçük grupların incelenmesinde oldukça önemli bir tekniktir.

Olay İncelemesi

Tek bir olay üzerinde, zaman içinde görülen değişmelerin incelenmesine dayanan bir tekniktir. Burada amaç, konunun ayrıntılı olarak tanınması, gelişme koşullarını ve bugüne kadar geçirdiği aşamaları saptamaktır.

Gözlem

Kendiliğinden olayları, belli bir amaç ve planla izlemeye gözlem denir.

Katılımlı Gözlem

Araştırmacının olayın geçtiği grubun içine girerek yaptığı gözlemdir. Ancak araştırmacının duygularından etkilenmemesi ve grupla özdeşleşmemesi gerekir.

Katılımsız Gözlem

Araştırmacının olayın geçtiği gruba katılmadan olayı dışarıdan gözlemesidir. Bu gözlemle gözlenen grup ya da kişi hakkında yüzeysel bilgi elde edilir. Gözlenen kişiler gözlendiğini fark ettiğinde gözlemciyi yanıltma olasılığı artar.

Sistematik Gözlem

Basit gözlem ile elde edilen bilgilerin öznel olduğu, geçerlilik ve güvenilirlikten yoksun bulunduğu tezlerine karşılık olarak ortaya çıkmış bir tekniktir. Şartları araştırmacı tarafından oluşturulan ve araştırmacı tarafından değiştirilen gözlem şeklidir.

Sistematik gözlemde araştırmacı neyi, nasıl gözlemleyeceğini ve kaydedeceğini bilmekte, gözlemlerini elindeki gözlem çizelgesine, soru listesine veya testlere kaydetmektedir.

Sistematik gözlemde araştırmacı, önceden hazırlanmış bir çizelgeye göre bilgi toplar. Bu gözlem türünde elde edilen verilerin güvenilir olması için fotoğraf makinesi, kamera, ses kaydedici araç ve gereçlerden yararlanır.

Denetim araçları gözlemlerin kesinlik ve inceliğini artırdığı gibi, onlara başka araştırmacılar tarafından yenilenme özelliği, yani nesnellik kazandırır. Böylece toplanacak bilginin çerçevesi çizilmiş olur.

Sistematik gözlem, basit gözlemin yarattığı sakıncaları büyük ölçüde ortadan kaldırır. Gözlem sürecinde araştırma konusuyla ilgisi olmayan bilgilerin ayıklanmasını sağlar ve zaman kaybını önler. Sonuç olarak sistematik gözlem; tarafsız ve sağlıklı bilgiler kazandırır.

1. Toplumsal gruplar aralarında etkileşim ve iletişim bulunan, ortak bir amaç etrafında bir araya gelmiş topluluklardır. Birincil gruplar üyeleri arasında samimi ilişkilerin bulunduğu, “biz” duygusuyla hareket eden bireylerden oluşur. İkincil gruplar ise üyeleri arasında resmî ilişkilerin bulunduğu ve “ben” duygusuyla hareket eden bireylerin oluşturduğu gruplardır. Toplumsal gruplar ister birincil ister ikincil olsun üyeleri arasında bir etkileşimin olduğu gruplardır.

Bu parçadaki açıklamalara göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal bir grup değildir?

- A) Aynı sınıfta öğrenim gören öğrenciler
- B) Aynı istasyonda tren bekleyen yolcular
- C) Aynı soy ismi paylaşan aile bireyleri
- D) Aynı apartmanda oturan komşular
- E) Aynı arkadaş grubunda bulunan kişiler

2. **Toplumsal gruplarla ilgili,**

- I. Bireylerin sosyalleşmesini sağlarlar.
- II. Bireylerin güven ve aidiyet duygusunu karşılarlar.
- III. Her birinin kendine ait gerçekleştirmek istedikleri amaçları vardır.
- IV. Bireylerin tutumlarının değişmesinde etkilidirler.
- V. Her birinin yapısı, dinamikleri ve kuralları aynıdır.

İfadelerinden hangisi doğru değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Üyelerinin birbirlerinin farkında olduğu, üyelerinin aralarında iş birliği ve etkileşimin olduğu ve belli normlara sahip olan gruplar toplumsal grup olarak kabul edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal bir grup olarak kabul edilebilir?

- A) Aynı okulda çalışanlar
- B) Aynı gazeteyi okuyanlar
- C) Aynı televizyon kanalını izleyenler
- D) Aynı mesleği yapanlar
- E) Aynı şehirde yaşayanlar

4. Her bir toplumsal grupta yapılması ve yapılmaması gereken davranışlar bulunur. Bu davranışlar resmî gruplarda yazılı olarak, aile gibi samimi ilişkilerin olduğu gruplarda sözlü olarak var olur.

Bu parçada toplumsal grupların hangi özelliğine değinilmektedir?

- A) Üyeleri arasında belli bir iletişimin olması
- B) Toplumsal normlara sahip olması
- C) Üyelerinin birbirlerinin farkında olması
- D) Belli bir sürekliliğe sahip olması
- E) Kendine özgü yapıya sahip olması

5. İnsan tek başına yaşayamaz. Bu yüzden tüm insanlar varlıklarını devam ettirebilmek için grup hâlinde yaşarlar. Bunun sonucunda toplumsal gruplarda her bir birey uzmanlaştığı alanda çalışır, grup içinde kendine düşen rol ve görevleri gerçekleştirir. Böylece grup düzenli bir şekilde varlığını sürdürür.

Bu parçada toplumsal grupların hangisine sahip olduğu vurgulanmıştır?

- A) Evrensel değerler
- B) İş bölümü
- C) Yasa ve kurallar
- D) Samimi ilişkiler
- E) Kurumsallaşma

6. Bir iş yerinde işveren ile personeli arasındaki ilişki belli kurallarla ve yönetmeliklerle belirlenmiştir. Bu şekilde belirlenen ilişkiler ikincil ilişkiler olarak adlandırılır.

Buna göre ikincil ilişkilerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İkincil ilişkilerde ben duygusu ön plandadır.
- B) İkincil ilişkiler samimidir.
- C) İkincil ilişkiler resmî normlarla belirlenmiştir.
- D) İkincil ilişkilerde kurallar sözlüdür.
- E) İkincil ilişkilerde iş birliği ve uzmanlaşma vardır.

7 - 8. soruları verilen parçaya göre cevaplayınız.

"Türkiye'de sosyal medyaya olan bakış açısı" ile ilgili bir araştırma yapmak isteyen bir sosyoloji öğrencisinin bu araştırmasını hocası kabul etmemiştir. Bunun nedenini ise şöyle açıklamıştır:

— "Bir kere senin Türkiye'deki bütün insanların bakış açısını öğrenme gibi bir şansın yok. O kadar zamanın da yok. Konunun çerçevesi o kadar geniş ki aslında bu bir çerçeve bile sayılmıyor. Sana tavsiyem konuyu yıllarla ya da belirli şartlarla kısıtlayarak yeniden belirlemen. Bunu yaptıktan sonra da araştırma evrenini her yönden çok iyi temsil edebilecek küçük bir grup oluşturman. Bundan sonra da bu grup üzerinde çalışman.

7. Bu parçadaki sosyoloji öğrencisi aşağıdaki yöntem ilkelerinden hangisine dikkat etmemiştir?

- A) Somutluk
- B) Bilmediğini varsayma
- C) Nesnellik
- D) Sınırlılık
- E) Değişim

8. Bu parçada hocası sosyoloji öğrencisine aşağıdakilerden hangisini tavsiye etmektedir?

- A) Araştırmasını örneklem olarak aldığı grup üzerinde sürdürmesini
- B) Araştırmasını anket yaparak sonlandırmasını
- C) Araştırması için gerekiyorsa tüm bireylerle görüşmesini
- D) Araştırmasını bir an önce bitirmesini
- E) Araştırma konusunu daha popüler bir konudan seçmesini

9. Adana'ya olan göçlerin çoğu mevsimlik göçlerdir. Mersin'e olan göçlerin çoğu mevsimlik göçlerdir. O hâlde Akdeniz Bölgesi'ndeki büyük şehirlere olan göçlerin çoğu mevsimlik göçlerdir.

Bir sosyoloğun araştırmasında ulaştığı bu sonuç aşağıdaki yöntemlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) Tümevarım
- B) Analoji
- C) Monografi
- D) Görüşme
- E) Tümdengelim

10. Aile kurumundaki herhangi bir değişiklik sadece belli bir nedenle açıklanamaz. Bu yüzden bir sosyolog bu kurumdaki değişikliğe neden olan unsurları diğer sosyal olay ve olgularda aramalı; ayrıca bu kurumdaki değişikliklerin de toplumun diğer alanlarında doğrudan ya da dolaylı olarak değişikliğe neden olabileceğini göz ardı etmemelidir.

Bu parçada sosyolojinin yöntem ilkelerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Bilmediğini var sayma
- B) Genelleme
- C) Nesnellik
- D) Sınırlılık
- E) Bütünlük

11. Monografi sosyolojide bir olay ya da olguyu derinlemesine incelemektir. Monografi ilk defa Fransız bir sosyolog tarafından sosyolojiye kazandırılmıştır.

Buna göre monografi yöntemini sosyolojiye kazandıran Fransız sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?

- A) A. Comte
- B) S. Simon
- C) F. Le Play
- D) E. Durkheim
- E) M. Weber

1065073

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1	1 A B C D E 11 A B C D E
2	2 A B C D E 12 A B C D E
3	3 A B C D E 13 A B C D E
4	4 A B C D E 14 A B C D E
5	5 A B C D E 15 A B C D E
6	6 A B C D E 16 A B C D E
7	7 A B C D E 17 A B C D E
8	8 A B C D E 18 A B C D E
9	9 A B C D E 19 A B C D E
10	10 A B C D E 20 A B C D E

1. "Toplumsal unsurlar arasında bir eşgüdüm ve uyumun olması gerekir. Yoksa da bize düşen görev bu eşgüdüm ve uyumu gerçekleştirmektir." **diyen bir sosyolog, aşağıdaki yargılardan hangisine ters düşmektedir?**

A) Sosyoloji ulaştığı sonuçları geneller.
 B) Sosyoloji konularını neden-sonuç ilişkisi içerisinde ele alır.
 C) Sosyoloji, sosyal unsurları bir bütün olarak görür.
 D) Sosyoloji ideal olanı değil, var olanı inceler.
 E) Sosyoloji toplumsal konuları inceler.

2. I. Toplumlari ve toplumsal yapıyı objektif bir tutumla anlamaya çalışmak
 II. Toplamların geçirdikleri değişimlerin neden ve sonuçlarını araştırmak
 III. Toplamlar arasındaki benzerlikleri keşfederek toplum ve toplumsal yapıyla ilgili genellemelere ulaşmak
 IV. Toplumsal unsurlarla ilgili bilimsel verilerden toplamların ileride karşılaştacağı olay ve olguları tahmin etmeye çalışmak
 V. Her toplumu "ideal" olarak belirlenen seviyeye taşımak

Verilen bu yargılardan hangisi sosyolojinin amaçlarından biri değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Toplumsal olgu, toplumlardaki aynı türden birçok oluşum ve değişmeyi ifade eden soyut, başlangıç ve bitiş süresi belli olmayan genellemelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi toplumsal bir olgudur?

A) Sanayileşme
 B) Ankara'nın başkent oluşu
 C) Birinci Dünya Savaşı
 D) 2016 Yerel Seçimleri
 E) Fransız İhtilali

4. Bireyler bir araya gelerek aileleri oluşturur; aileler bir araya gelerek akrabalık bağıni oluşturur; Böylece İbn-i Haldun'un da dediğı gibi köyler oluşur; köyler şehirlere dönüşür; şehirler en sonunda toplumu oluşturur. Ama en temelde toplum bireylerin oluşturduğu bir bütündür. Bütünün parçası ruhsal anlamda ne kadar sağlıklıysa toplum da o kadar sağlıklı olur. Bu yüzden toplumu anlamak isteyen kişi bireye bakmalıdır.

Bu parçada sosyolojinin hangi bilimle ilişki kurması gerektiğı vurgulanmıştır?

A) Coğrafya B) Antropoloji
 C) Psikoloji D) Ekonomi
 E) Siyaset

5. Bireysel çıkarların ön planda olduğu, üyelerinin ben duygusuyla davrandığı ve resmiyetin esas olduğu gruplar ikincil gruplar olarak adlandırılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ikincil gruplara örnek verilebilir?

A) Ebeveynler ve çocukları
 B) Büyükanne, büyükbaba ve torunları arasındaki ilişkiler
 C) Arkadaşlar
 D) Kuzenler
 E) İşveren ve çalışanları

6. Sosyolojik araştırma yöntemlerinden elde edilen verilerin genel bir yargı hâline getirilmesi gerekir. Sosyolojide esas olan şey de bu genel yargılara ulaşmaktır. Bu genel yargılar toplumların yapılarını anlamak ve ileride ortaya çıkabilecek olayları öngörebilmek içindir. Böylece olumsuz sosyal olaylar da daha kontrol edilebilir hâle gelmektedir. Tüm bunlar için bu verilerin sayısal olarak ifade edilmesi şarttır.

Buna göre sosyolojide elde edilen bilgilerin sayısal olarak yorumlanması hangi teknikle gerçekleştirilmektedir?

A) Sosyometri B) Monografi
 C) İstatistik D) Anket
 E) Görüşme